

НАРЕДБА № 5 от 09.01.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Строител“

Обн. - ДВ, бр. 9 от 31.01.2012 г., в сила от 31.01.2012 г.

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 582030 „Строител“ от област на образование „Архитектура и строителство“ и професионално направление 582 „Строителство“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 582030 „Строител“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора степен на професионална квалификация за специалностите 5820302 „Кофражи“, 5820303 „Армировка и бетон“, 5820304 „Зидария“, 5820305 „Мазилки и шпакловки“, 5820306 „Вътрешни облицовки и настилки“, 5820307 „Външни облицовки и настилки“, 5820309 „Бояджийски работи“, 5820310 „Строително дърводелство“, 5820311 „Строително тенекеджийство“ и 5820312 „Покриви“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2 и 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията 582030 „Строител“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Строител“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждозикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личност-ни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработването и утвърждаването на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Строител“

Професионално направление:		
582	Строителство	
Наименование на професията:		
582030	Строител	
Специалности:		Степен на професионална квалификация:
5820302	Кофражи	Втора
5820303	Армировка и бетон	Втора
5820304	Зидария	Втора
5820305	Мазилки и шпакловки	Втора
5820306	Вътрешни облицовки и настилки	Втора
5820307	Външни облицовки и настилки	Втора
5820309	Бояджийски работи	Втора
5820310	Строително дърводелство	Втора
5820311	Строително тенекеджийство	Втора
5820312	Покриви	Втора

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията „Строител“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 1.12.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г. и Заповед № РД-09-1805 от 9.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище е:

- за ученици - завършено основно образование или завършен клас от средното образование при срок на обучението до 4 години (рамкова програма Б) или завършено основно образование при срок на обучението 4 години (рамкова програма В);

- за лица, навършили 16 години - завършен клас от средното образование или завършено средно образование при срок на обучението 1 година (рамкова програма Б) или завършено основно образование при срок на обучението 4 години (рамкова програма В).

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Строител“ с придобиване на втора степен на професионална квалификация не се изисква кандидатите да притежават по-ниска професионална квалификация или професионален опит.

За лица, завършили обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация по професиите „Помощник в строителството“, „Помощник пътен строител“ и по други професии от професионално направление „Строителство“, както и за лица с професионален опит по професията, се организира надграждащо обучение.

Съдържанието на обучението се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по професията.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личност-ни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Работниците, придобили квалификация по професията „Строител“, се реализират в жилищното строителство, строителството на офис сгради и търговски площи - хипермаркети и търговски центрове, в промишленото строителство, логистични центрове и др. Квалификацията, която притежават, им дава възможност да участват в дейности както при монолитно, така и при сглобяемо строителство. Строителите извършват строително-монтажни работи при груб строеж и довършителни дейности на различни етапи на строителството, а така също ремонт и реновиране на стари сгради и съоръжения; поддръжка на сградния фонд.

Придобилият втора степен на професионална квалификация по професията „Строител“ изгражда конструктивни елементи на сгради и съоръжения, като изпълнява кофражни, армировъчни, бетонови и зидарски работи. Специфични трудови дейности на строителя са дърводелските работи - изработване и монтаж на дограма и покриви, тенекеджийски работи. Той участва в довършителните етапи на строителството, като полага мазилки и шпакловки, прави облицовки и настилки, боядисва и изпълнява тапетни и декоративни работи.

При трудовите си дейности работи самостоятелно или в екип (звено, бригада и др.) и изпълнява стриктно поставените му задачи от прекия ръководител. Отговаря за поверените му техника, инструменти и материали, за качествената изработка и спазване на изискванията на съответната поръчка. Строителят носи отговорност за опазване на своя живот и на екипа, с който работи.

Строителят под ръководството на техническия ръководител разчита отделните части на проекта, който изпълнява, спазва размерите от проекта, техническите спецификации, работи с първичните документи и съхранява поверената му строителна документация.

В работата си ползва универсални строителни инструменти (нивелир, хидравличен нивелир за пренасяне на ниво, лазерен нивелир, мастар, ъгъл строителен, отвес, ролетка, лопата, маламашка, мистрия, стоманена четка, клещи, отвертка, чук, трион, шпакла за почистване, бъркалка - ръчна или универсална). Той използва и специфични строителни инструменти за изпълнение на конкретни дейности, свързани със специалността, а също така и различни електроинструменти (бормашина, винтоверт, фреза за канали, ножов и циркулярен трион, рендета, акумулаторни отвертки и гайковерт и др.), машини (бетоносмесители, вибратори, машина за шлифоване на бетон, машина за изправяне, рязане и огъване на армировъчна стомана, полиращи, мазачески машини и др.) и специални съоръжения за работа на височина, като скелета, работни маси и др. Умее да разчита технически и експлоатационни параметри на машини и съоръжения.

Работното време е стандартно, възможна е и работа на смени, извънредна работа, в почивните и празничните дни, в зависимост от особеностите на технологичните процеси в строителството. Поради сезонността на работата се наблюдава значително по-голямо натоварване през пролетно-летния период и по-слабо - през есенно-зимния.

Строителят работи предимно на открито при различни атмосферни условия, често при повишена запрашеност и шум; опасност от физически, химически, електрически въздействия; работи на височина и други екстремни условия, криещи висок риск за

здравето и сигурността. Строителят сменя работното място в зависимост от възложената му за изпълнение работа.

Важни за професията личностни качества са: нагласа за спазване на трудова и технологична дисциплина; умение за работа в екип; лоялност; инициативност, бързо и правилно реагиране в сложни и непредвидени ситуации. Изискванията за физическа издръжливост, способност за вдигане на тежки предмети, често навеждане и изправяне, издръжливост на работа при еднообразна рутинна дейност, сръчност, концентрация на вниманието и наблюдателност са от съществено значение за качествено упражняване на професията.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

След придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията „Строител“ обучаваният може да се обучава по друга специалност от тази професия или по друга професия от професионално направление „Строителство“ за придобиване на втора степен на професионална квалификация по избраната специалност, като обучението по общата задължителна професионална подготовка и по отрасловата задължителна професионална подготовка се зачита.

Обучаваният може да продължи обучението си по професия „Строителен техник“, специалности „Строителство и архитектура“, „Водно строителство“, „Транспортно строителство“ за придобиване на трета степен на професионална квалификация, като обучението му по общата задължителна професионална подготовка и по отрасловата задължителна професионална подготовка се зачита.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., № РД-01-426 от 30.05.2011 г. и № РД-01-529 от 30.06.2011 г.

Придобилите втора степен на професионална квалификация по професията „Строител“ могат да постъпват на работа на длъжности (професии) от единични групи 7111 „Строители на жилищни сгради“, 7112 „Зидари и сродни на тях“, 7114 „Бетонджии, кофражисти и сродни на тях“, 7121 „Работници по изграждане и ремонт на покриви“, 7122 „Работници по поставяне на подови настилки и облицовки“, 7123 „Гипсаджии“, 7124 „Работници по изолации“, 7125 „Работници по стъклопоставяне“, 7131 „Строителни бояджии и сродни на тях“, 7211 „Металурзи, леяри на метали, сърцари и сродни на тях“ от НКПД - 2011, 7213 „Тенекеджии“, както и други длъжности, включени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд, ползва личните предпазни средства за защита и ограничаване на трудови злополуки, предпазва околната среда от замърсяване;
- познава трудовоправните норми и общественото осигуряване, индивидуалния и колективния трудов договор; спазва правата и задълженията си като участник в трудовия процес;
- съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си и прилагането на нови технологии в строителството;
- притежава основни умения за работа с компютър и специализиран софтуер;
- може да използва стандартизираната строителна терминология в комуникация на чужд език (от официалните езици на ЕС);

- познава стопанското управление и пазарните отношения, свързани със строителството на нови сгради и инженерни съоръжения, мястото и ролята в тях на отделните лица, фирмите, институциите и държавата;

- участва активно при изпълнение на задачите, съдейства на членовете на екипа и търси помощ от тях; изпълнява отговорно поставените му задачи;

- осъществява делова комуникация с колеги, клиенти и с прекия си ръководител.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление „Строителство“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и прилага нормативните документи при изпълнение на трудовите си задължения;

- познава основните строителни материали, знае и прилага правилата за транспорта и съхранението им;

- познава елементите на сградите, видовете конструкции и етапите при изграждането им;

- познава правилата за работа с универсални и специфични строителни инструменти, експлоатира правилно машини, съоръжения и инструменти, познава тяхното устройство и принцип на работа;

- познава и спазва технологичната последователност за изпълнение на различните видове строителни работи;

- познава и спазва нормативните документи, регламентиращи дейностите в строителството;

- измерва и изчислява ръчно, с калкулатор и компютър (чрез специализиран софтуер) размери, площи и обеми.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Строител“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и прилага технологиите за извършване на подготвителните работи на строителния обект;

- познава правилата за организация на трудовата дейност и работното място;

- познава и прилага технологиите за изграждане на конструктивните елементи на сградите и инженерните съоръжения;

- познава и прилага технологиите за изпълнение на груб строеж, кофражни, армировъчни, бетонови и зидарски работи;

- познава и прилага технологиите за изпълнение на довършителните работи: вътрешни и външни мазилки и шпакловки по стени и тавани, облицовки по стени и настилки, боядисване с водоразтворими и блажни бои по различни повърхности, тапетни и декоративни работи;

- познава и прилага технологиите за изпълнение на специфичните дейности по изработване на покриви и дограма, извършване на дърводелски и тенекеджийски работи;

- познава изискванията за качествено изпълнение на строителните работи;

- познава и прилага технологиите за ремонт, саниране и поддръжка на сградния фонд.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професия „Строител“</i>	
1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия	1.1. Прилага правилата за безопасна работа с материали, инструменти, машини и съоръжения 1.2. Разпознава причините за поява на опасни ситуации и инциденти

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
на труд при извършване на строителните дейности	на строителната площадка и работното място 1.3. Спазва процедурите за предотвратяване на наранявания и нещастни случаи 1.4. Използва работно или специално облекло и лични предпазни средства 1.5. Обезопасява рисковите места на работното място и строителната площадка 1.6. Поддържа реда и чистотата на работното място и строителната площадка 1.7. Спазва правилата за пожарна и аварийна безопасност 1.8. Оказва долекарска помощ на пострадал при възникване на инциденти
2. Опазва околната среда и спазва екологичните изисквания	2.1. Познава вредата върху околната среда от небрежното съхраняване и използване на строителните материали, инструменти и машини 2.2. Събира, складира и изхвърля строителните отпадъци на определените за целта места при спазване на изискванията за опазване на околната среда 2.3. Отделя строителните отпадъци, подлежащи на утилизация, за преработка и повторно използване
3. Подготвя работното си място	3.1. Разчиства, подравнява и подготвя основата за изграждане на конструктивни елементи 3.2. Извършва измерване и очертаване на конструктивни елементи 3.3. Избира и подготвя инструменти, машини и механизми за работа 3.4. Извършва в технологична последователност подготвителните работи
4. Подготвя строителните материали за работа	4.1. Разпознава различните видове строителни материали според предназначението, състава, свойствата и качествата им 4.2. Използва строителните материали спрямо тяхното приложение 4.3. Изчислява необходимите количества материали при изпълнение на конкретните строителни работи 4.4. Транспортира, складира и съхранява правилно строителните материали 4.5. Предварително обработва строителните материали – смесва, нарязва, наксва, очуква и др., в зависимост от вида на работата
5. Приготвя ръчно и механизано строителни смеси и разтвори	5.1. Класифицира строителните разтвори по различни признаци, като предназначение, обемна плътност, вид и брой свързващи вещества 5.2. Познава състава, свойствата и приложението на различните видове разтвори 5.3. Спазва технологичните изисквания и последователност при приготвянето на различните строителни смеси и разтвори 5.4. Приготвя – ръчно или механизано, строителни смеси и

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	разтвори по зададена технология и състав
6. Подготвя необходимите инструменти, машини и съоръжения за конкретната строителна дейност	<p>6.1. Познава видовете инструменти, машини и съоръжения, правилата за работа с тях и условията за правилното им съхранение</p> <p>6.2. Разчита техническите параметри на използваните машини и съоръжения</p> <p>6.3. Извършва подготовка – настройва, калибрира, укрепва и др., на необходимите инструменти, машини, приспособления и съоръжения</p> <p>6.4. Почиства, съхранява и поддържа в изправност инструменти, машини и съоръжения съобразно изискванията</p>
7. Изгражда конструктивни елементи на сгради	<p>7.1. Познава основните видове СМР (строително-монтажни работи) и изискванията към качеството на изпълнение на строителните работи</p> <p>7.2. Разчита строителните чертежи и спазва зададените размери, спецификации и указания</p> <p>7.3. Спазва нормите за разход на материали</p> <p>7.4. Изпълнява дейности за груб строеж по специалността: кофражни, армировъчни, бетонови и зидарски работи</p>
	<p>7.5. Изпълнява специализирани дейности – изработва покриви, дограма; извършва дърводелски и тенекеджийски работи</p> <p>7.6. Следи за количеството на строителните материали на обекта и срока на тяхната годност</p> <p>7.7. Спазва сроковете и времето за изпълнение на съответната СМР спрямо трудовите норми</p> <p>7.8. Спазва правилата за качествено изпълнение на строителните работи, определени в Правилата за извършване и приемане на строителни и монтажни работи</p> <p>7.9. Отстранява допуснати дефекти и отклонения от качеството</p>
8. Извършва довършителни строителни работи	<p>8.1. Познава предназначението и изискванията за изпълнение на довършителните работи</p> <p>8.2. Разчита зададените размери и спецификации в чертежите и приложените указания за довършителни работи</p> <p>8.3. Избира строителните материали, необходими за довършителните работи</p> <p>8.4. Подготвя основата за полагане на мазилки, шпакловки, бои, тапети, настилки, облицовки</p> <p>8.5. Изпълнява дейности по специалността си при довършителни работи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вътрешни и външни мазилки и шпакловки по стени и тавани – облицовки по стени и настилки – боядисване с водоразтворими и блажни бои по различни повърхности – тапетни и декоративни работи <p>8.6. Спазва правилата за качествено изпълнение на довършителните работи, определени в Правилата за извършване и приемане на</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>строителни и монтажни работи</p> <p>8.7. Отстранява допуснати дефекти и отклонения от качеството на довършителните работи</p>
<p>9. Реновира, ремонтира и поддържа сградния фонд</p>	<p>9.1. Познава технологичните изисквания и последователността на дейностите при поддръжката и ремонта на сградния фонд</p> <p>9.2. Разчита чертежите и указанията от проекта за реновиране и ремонт</p> <p>9.3. Следи за състоянието на сградите визуално и с помощта на специализирани технически средства за безразрушителен контрол на конструкции, като магнитни дефектоскопи и ултразвукови уреди за определяне на пукнатини и разрушения</p> <p>9.4. Разпознава повреди в сградите, подлежащи на ремонт</p> <p>9.5. Монтира помощни съоръжения за извършване на ремонтна дейност, като скелета, работни маси и др.</p> <p>9.6. Извършва ремонт на повредени участъци и конструктивни елементи</p> <p>9.7. Извършва саниране (реновиране) на стари и увредени сгради</p> <p>9.8. Спазва техническите изисквания за качеството на ремонтните работи</p>
<p><i>Специфични за специалност 5820302 „Кофражи“</i></p>	
<p>10. Изработва кофражи на различни конструктивни елементи</p>	<p>10.1. Познава технологичната характеристика на кофражните дейности</p> <p>10.2. Прилага различни методи за изпълнение на кофраж и съвременни (фирмени) кофражни системи</p> <p>10.3. Разчита кофражните планове за всички видове стоманобетонни конструкции и елементи, а също така чертежите към проектите за укрепване на изкопи</p> <p>10.4. Избира необходимите материали за изработване на кофраж по зададена спецификация</p> <p>10.5. Използва по предназначението различните видове инструменти, приспособления и механизация за изработване на кофражни платна</p> <p>10.6. Кофрира различни конструктивни елементи: фундаменти и стени, колони, греди, плочи и плочогреди, самостоятелни пояси, щурцове, козирки, корнизи, стълбищни рамена и площадки; черупкови конструкции, куполи и др.</p> <p>10.7. Изработва дървени платна и други средства за укрепване на изкопи по проекта за изпълнение на земните работи</p>
<p>11. Монтира и демонтира различни видове кофражи</p>	<p>11.1. Избира видовете кофражни скелета според тяхното специфично предназначение</p> <p>11.2. Разчита монтажните и изчислителните схеми на кофражните скелета</p> <p>11.3. Спазва норми и допуски за инвентарните кофражи и скелета и</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>изискванията към тях</p> <p>11.4. Подготвя в подходящ вид кофражни скелета за укрепване на кофраж</p> <p>11.5. Монтира, свързва и укрепва кофражи в технологична последователност според метода за изпълнение на строителството</p> <p>11.6. Укрепва изкопи с дървени платна и други средства по проекта за изпълнение на земните работи</p> <p>11.7. Демонтира (декофрира) кофражи и устройства за декофриране, демонтира средства за укрепване на изкопи</p>
<i>Специфични за специалност 5820303 „Армировки и бетон“</i>	
<p>12. Изработва армировъчни елементи и изделия</p>	<p>12.1. Познава технологичната характеристика на армировъчните работи, видовете армировъчна стомана, видовете армировъчни изделия</p> <p>12.2. Разчита армировъчните планове за всички видове стоманобетонни конструкции и елементи</p> <p>12.3. Използва по предназначение ръчни механизми, приспособления, машини за изправяне, рязане и огъване на армировъчна стомана</p> <p>12.4. Подбира съответните видове стомана и спомагателни материали в зависимост от армировъчните изделия</p> <p>12.5. Изработва армировъчни изделия в необходимата технологична последователност</p>
<p>13. Изпълнява армиране на различни конструктивни елементи</p>	<p>13.1. Изпълнява армиране на различни конструктивни елементи в зависимост от конкретния метод на строителство</p> <p>13.2. Използва по предназначение различни видове инструменти, приспособления и механизация за монтиране на армировка</p> <p>13.3. Прилага необходимите начини за снаждане на армировъчни пръти</p> <p>13.4. Монтира армировъчните изделия в кофража, като осигурява необходимото разстояние между армировъчните пръти</p> <p>13.5. Закотвя и анкерира армировката в кофража, осигурявайки стабилност против разместване при бетониране</p> <p>13.6. Полага грижи за състоянието на армировката по време на бетониране</p>
<p>14. Полага бетон за изграждане на конструктивни елементи</p>	<p>14.1. Познава технологичната характеристика на бетоновите работи, основните видове армирани и неармирани бетонни изделия, видовете бетон според различните класифициращи признаци</p> <p>14.2. Разчита кофражни, армировъчни планове и спазва размерите от проекта при изработване на конструкциите</p> <p>14.3. Подбира необходимите материали за бетон, определя състава на бетона, дозиране и забъркване на бетонни смеси по зададена спецификация</p> <p>14.4. Използва бетонни смеси според техните свойства и качества</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>14.5. Използва инструменти, ръчни механизми, приспособления, машини за бетониране, уплътняване и обработка на повърхност</p> <p>14.6. Полага бетонна смес в кофража в съответствие с технологичните изисквания при бетониране на фундаменти, стени, шайби, плочи, греди, пояси, колони</p> <p>14.7. Уплътнява бетонната смес според вида на конструктивния елемент</p> <p>14.8. Обработва повърхности и полага грижи за конструктивните елементи след бетонирането</p>
<p>15. Извършва бетонови работи при специфични методи и условия за изпълнение на строителство</p>	<p>15.1. Познава особеностите на бетоновите работи при специфични методи за изпълнение на строителство: едроразмерни кофражи, метод на пакетно-повдигани плочи, метод на пълзящ кофраж, изкачващи се кофражи и др.</p> <p>15.2. Полага бетона според метода за изпълнение на строителството</p> <p>15.3. Прилага начините за зимно бетониране и спазва технологичната последователност на полагането на бетона при зимни условия</p> <p>15.4. Полага бетона в съответствие с изискванията за зимно бетониране</p> <p>15.5. Извършва бетониране под вода по метода на възходящо преместваща се тръба или с възходящ разтвор</p>
<p><i>Специфични за специалност 5820304 „Зидария“</i></p>	
<p>16. Изпълнява зидарски работи</p>	<p>16.1. Познава технологичната характеристика на зидарските работи, видовете материали за стени</p> <p>16.2. Спазва правилата и технологичната последователност при изпълнение на тухлена зидария</p> <p>16.3. Начертава схеми на тухлени превръзки, кръстосване на два зида, схеми на прав ъгъл</p> <p>16.4. Използва ръчни инструменти, механизми и приспособления за изпълнение на тухлена зидария</p> <p>16.5. Приготвя разтвори и лепила от сухи смеси за тухлена зидария</p> <p>16.6. Изпълнява тухлена зидария на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прав тухлен зид чрез осъществяване на тухлените превръзки при зидане на стени с различна дебелина – прав ъгъл при кръстосване на стени с различни дебелини (Т-образно кръстосване на два зида) – колони от тухли с различни размери и форма – оформя отвори за врати и прозорци <p>16.7. Спазва правилата за изграждане на комини в сгради</p> <p>16.8. Начертава схеми на тухлени превръзки на комини с един и повече отвори в стена с дебелина 12 см и 25 см</p> <p>16.9. Изгражда комини от тухли и коминни блокчета</p> <p>16.10. Прилага правилата и технологията на изпълнение на</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>фугирана тух-лена зидария</p> <p>16.11. Избира вида на каменна зидария според нейното предназначение и изисквания на проекта</p> <p>16.12. Начертава схеми на видовете каменна зидария</p> <p>16.13. Използва каменоделски и зидарски инструменти, механизми и приспособления за изпълнение на каменна зидария</p> <p>16.14. Приготвя подходящи разтвори и лепила от сухи смеси за каменна зидария</p> <p>16.15. Спазва технологията и основните правила за изпълнение на каменна зидария</p> <p>16.16. Оформя фуги и обработва лицевата повърхност при каменна зидария</p> <p>16.17. Изпълнява зидария от газобетонни блокчета и други градивни материали</p>
<i>Специфични за специалност 5820305 „Мазилки и шпакловки“</i>	
17. Изпълнява вътрешни мазилки по стени и тавани	<p>17.1. Познава видовете мазилки според различните класифициращи признаци, както и материалите, разтворите и лепилата</p> <p>17.2. Използва необходимите инструменти, механизми и приспособления за изпълнение на вътрешни мазилки</p> <p>17.3. Спазва правилата за изпълнение на вътрешни мазилки и правилата при монтажа на вътрешно скеле</p> <p>17.4. Изпълнява вътрешни мазилки в технологична последователност – нивелиране, направа на водещи ивици, нанасяне на първи пласт, нанасяне на втори пласт, изравняване и заглаждане</p> <p>17.5. Изпълнява вътрешна варова мазилка по стени и тавани</p> <p>17.6. Изпълнява гипсова мазилка по масивни стени и тавани</p> <p>17.7. Изтегля корнизи и оформя с мазилка отвори за врати и прозорци</p> <p>17.8. Изпълнява мазилка по греди, колони и пиластри</p>
18. Изпълнява външни мазилки	<p>18.1. Познава видовете, качествата и приложението на външните мазилки</p> <p>18.2. Спазва правилата за изпълнение на външните мазилки и правилата при монтажа на външно скеле</p> <p>18.3. Използва необходимите инструменти, механизми, приспособления и съоръжения за изпълнение на външни мазилки</p> <p>18.4. Полага външна гладка варо-циментова мазилка в технологична последователност</p> <p>18.5. Изпълнява външна пръскана мазилка</p> <p>18.6. Изпълнява външна влачена мазилка</p> <p>18.7. Полага външна благородна (теранова) мазилка</p> <p>18.8. Полага външна мозаечна мазилка (бучарда)</p>
19. Изпълнява	19.1. Познава предназначението и предимствата на съвременните

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
шпакловки по стени и тавани	<p>шпакловки и технологията на изпълнението им</p> <p>19.2. Избира видовете шпакловки според предназначението им, вида на свързващото вещество в шпакловъчните състави и изискванията към тях</p> <p>19.3. Използва необходимите инструменти, механизми и приспособления за изпълнение на шпакловки</p> <p>19.4. Грундира повърхности преди изпълнението на шпакловки</p> <p>19.5. Спазва технологичната последователност при изпълнение на шпакловки – подготовка на основата, нанасяне на шпакловъчния пласт, заглаждане и шлифване на повърхността</p> <p>19.6. Изпълнява варова шпакловка</p> <p>19.7. Полага гипсова шпакловка по стени и тавани</p>
<i>Специфични за специалност 5820306 „Вътрешни облицовки и настилки“</i>	
20. Изпълнява вътрешни облицовки	<p>20.1. Познава видовете облицовки според различните класифициращи признаци, както и материалите, разтворите и лепилата, използвани за вътрешни облицовки</p> <p>20.2. Извършва подготвителните работи в зависимост от материалите и начина на закрепване на вътрешните облицовки по стени</p> <p>20.3. Използва необходимите инструменти, механизми и приспособления за подготовка и изпълнение на вътрешни облицовки</p> <p>20.4. Изпълнява облицовки с керамични, стъклени и други плочи</p> <p>20.5. Облицова стени с пластмасови плоскости</p> <p>20.6. Изпълнява облицовки с дървени плоскости</p> <p>20.7. Облицова стени или прави предстенна обшивка с гипсови плочи</p> <p>20.8. Изпълнява облицовки по стени и колони с каменни плочи</p>
21. Полага вътрешни настилки	<p>21.1. Познава предназначението и видовете на вътрешните настилки</p> <p>21.2. Подготвя повърхностите за настилки – почистване, осигуряване на равнинност, хоризонталност</p> <p>21.3. Използва необходимите инструменти, механизми и приспособления за изпълнение на вътрешни настилки</p> <p>21.4. Приготвя разтвор за циментови замазки и други смеси при необходимост</p> <p>21.5. Полага циментови замазки по подове</p> <p>21.6. Изпълнява бетонните настилки върху стоманобетонни плочи и земна основа</p> <p>21.7. Полага настилки от керамични или други плочи</p> <p>21.8. Изпълнява настилки от дърво: дюшеме, паркет, ламинат и черен под</p> <p>21.9. Изпълнява настилки от меки подови покрития в зависимост от вида на рулонни материали и лепила</p>
22. Полага	22.1. Познава видовете мозайки, тяхното приложение, материалите

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
вътрешни мозайки	за мозайки 22.2. Използва необходимите машини, инструменти и пособия за подготовка, полагане и обработка на вътрешна мозайка 22.3. Приготвя мозаечни смеси и разтвори 22.4. Подготвя основата преди полагането на мозайките 22.5. Полага и обработва мозаечния пласт при направа на обикновени мозайки 22.6. Изпълнява карирана мозайка и обработва мозаечния пласт 22.7. Изпълнява римска и венецианска мозайка
<i>Специфични за специалност 5820307 „Външни облицовки и настилки“</i>	
23. Облицова външни стени и цокли	23.1. Познава видовете облицовки според различните класифициращи признаци, както и материали, разтвори и лепила, използвани за външни облицовки 23.2. Използва необходимите инструменти, механизми и приспособления за подготовка и изпълнение на външни облицовки 23.3. Подготвя основата в зависимост от материалите и начина на закреп-ване на външни облицовки по стени 23.4. Облицова стени с керамични плочи в технологична последователност – отвесиране и нивелиране, водещи ивици, хастар, поставяне на плочите и фугиране 23.5. Изпълнява външни облицовки от каменни плочи (варовик, мрамор, гранит и др.) по различни начини 23.6. Изпълнява облицовки при вентилируеми фасади 23.7. Изпълнява облицовки по стени с пластмасови PVC плоскости (сайдинг панели) 23.8. Изпълнява външна топлоизолация по стени от различни материали
24. Полага външни настилки	24.1. Познава предназначението и видовете външни настилки 24.2. Използва необходимите инструменти, механизми и приспособления за изпълнение на външни настилки 24.3. Подготвя основата за различни видове настилки 24.4. Приготвя разтвор за циментови замазки или други строителни смеси по рецептура 24.5. Полага циментови или други замазки върху външна основа 24.6. Изпълнява бетонни настилки и се грижи за бетона след полагането му 24.7. Прави настилки от мозаечни или бетонни плочи 24.8. Изпълнява настилки с плочи от естествен камък 24.9. Изпълнява външни настилки от керамични и други изкуствени материали
25. Изпълнява външни мозайки	25.1. Познава видовете мозайки, тяхното приложение и материалите за мозайки

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	25.2. Използва необходимите машини, инструменти и пособия за мозайки 25.3. Приготвя разтвори от сухи мозаечни смеси по рецептура 25.4. Подготвя основата за полагане на мозайки 25.5. Изпълнява мозайка по цокъл – бучарда 25.6. Изпълнява мита мозайка и обработва повърхността
<i>Специфични за специалност 5820309 „Бояджийски работи“</i>	
26. Изпълнява бояджийски работи	26.1. Познава видовете бояджийски състави и приложението им, предимствата и недостатъците на боядисването в сравнение с останалите декоративни покрития 26.2. Използва необходимите инструменти, машини и механизирани инструменти за приготвяне и нанасяне на бояджийски състави 26.3. Подготвя инвентарните средства за изпълнение на различни видове бояджийски работи – стълби, сгъваеми маси и платформи, люлки, скелета 26.4. Подготвя и обработва повърхностите за боядисване 26.5. Боядисва с водоразтворими бояджийски състави: варови – при нормални условия и през зимата, силикатни, водополимерни, циментни и полимерциментни 26.6. Боядисва с блажни бояджийски състави и лакове по различни повърхности
27. Изпълнява тапетни работи	27.1. Познава технологичната характеристика на тапетните работи, видовете тапети и тяхното приложение 27.2. Използва необходимите инструменти, машини и пособия за тапетни работи 27.3. Спазва последователността на технологичните операции при залепване на тапети 27.4. Изпълнява подготовка и грундиране на основата 27.5. Полага тапети върху подготвената повърхност
28. Изпълнява декоративни работи	28.1. Познава технологичната характеристика и приложение на декоративните работи 28.2. Подготвя необходимите материали за декоративните работи 28.3. Използва необходимите инструменти, машини и пособия за декоративните работи 28.4. Спазва последователността на технологичните операции при декоративните работи и основните правила при тяхното изпълнение 28.5. Изпълнява декоративни работи върху различни повърхности
<i>Специфични за специалност 5820310 „Строително дърводелство“</i>	

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
29. Изработва и монтира конструктивни елементи от дърво	<p>29.1. Познава технологическата характеристика и структурата на процесите при дърводелски и столарски работи</p> <p>29.2. Подготвя материалите за изпълнение на дървените конструкции и детайли</p> <p>29.3. Разчита кофражните планове, чертежите на покривни конструкции, архитектурните чертежи и спазва зададените размери, спецификации и указания на проекта</p> <p>29.4. Спазва последователността на технологичните операции при подготовка на дървения материал за изработване и монтаж на изделия от дърво</p> <p>29.5. Използва необходимите инструменти, машини и механизирани инструменти за изработване и монтаж на конструктивни елементи от дърво</p>
	<p>29.6. Извършва изработка на детайли от дърво и тяхната сглобка</p> <p>29.7. Монтира готовите изделия: вградени шкафове, секционни кухненски шкафове, дървена дограма – прозорци и врати</p>
30. Изпълнява конструкции от дърво	<p>30.1. Познава дървените строителни конструкции и технологията на тяхното изпълнение</p> <p>30.2. Изработва кофраж в съответствие с техническата документация и технологията за изпълнение на кофражните работи</p> <p>30.3. Изпълнява дървени конструкции и детайли:</p> <ul style="list-style-type: none"> – покривни конструкции, обшивки, стрехи, корнизи – гредоред – дървени стълби – дървени парапети и ръкохватки <p>30.4. Спазва технологията за изпълнение на дървените подови настилки: дюшеме, паркет, ламиниран паркет, черен под</p> <p>30.5. Изпълнява дървени подови настилки</p>
<i>Специфични за специалност 5820311 „Строително тенекеджийство“</i>	
31. Изработва и монтира тенекеджийски изделия	<p>31.1. Познава видове материали за изпълнение на тенекеджийските изделия, свързващи материали и средства за закрепване, спомагателни и помощни материали</p> <p>31.2. Спазва основните производствени процеси при тенекеджийството</p> <p>31.3. Използва необходимите инструменти, машини и механизирани инструменти за изработване и монтаж на тенекеджийски изделия</p> <p>31.4. Изработва и монтира улуци, воронки, водосточни тръби, въздуховоди, казанчета</p> <p>31.5. Изпълнява обшивки на покриви и други покривни надстройки</p> <p>31.6. Изпълнява обшивки на подпрозоречни прагове</p> <p>31.7. Спазва технологията за изпълнение на метални конструкции – врати, прозорци и витрини, стълби, парапети, решетки</p> <p>31.8. Изработва и монтира метални врати и прозорци</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	31.9. Изработва и монтира метални стълби и парапети, предпазни метални решетки
<i>Специфични за специалност 5820312 „Покриви“</i>	
32. Извършва предварителни дейности при изработване на покриви	<p>32.1. Познава технологичната характеристика и дейностите при изработване на различни видове покривни конструкции</p> <p>32.2. Подготвя материали за изпълнение на покриви, части на покривни конструкции, сглобки</p> <p>32.3. Разчита чертежите на покривна конструкция и спазва зададените размери, спецификации и указания на проекта</p> <p>32.4. Използва необходимите инструменти и машини за подготвителните дейности</p> <p>32.5. Спазва технологията за изпълнение на предварителните дейности по покриви и подпокривно пространство – хидроизолации, топлоизолации, антикорозионни, противопожарни покрития и др.</p> <p>32.6. Изпълнява в съответствие с технологичната документация хидроизолация, топлоизолация и различни защитни покрития</p>
33. Изработва покривни конструкции	<p>33.1. Познава видовете и частите на различните дървени покривни конструкции: стоящи, висящи, комбинирани</p> <p>33.2. Спазва технологията за изпълнение и монтаж на различни дървени покривни конструкции</p> <p>33.3. Сглобява и монтира елементите на дървената покривна конструкция</p> <p>33.4. Изработва в технологичната последователност стоманени покривни конструкции</p> <p>33.5. Изгражда скатни монолитни и сглобяеми стоманобетонни покривни конструкции</p> <p>33.6. Спазва последователността на пластове при изработване на плоски стоманобетонни покриви</p> <p>33.7. Изработва плоски стоманобетонни покриви (студен и топъл)</p> <p>33.8. Изработва стрехи, корнизи, капандури и табакери</p>
34. Покрива скатни и плоски покриви с различни покривни материали	<p>34.1. Познава видовете покривни покривки, свързващи материали и средства за закрепване</p> <p>34.2. Използва необходимите инструменти, специализирани машини и съ-оръжения за изпълнение на покривни покривки в зависимост от зададената технология</p> <p>34.3. Спазва технологията на покриване с различни видове керемиди</p> <p>34.4. Изпълнява покривни покрития на основата на битуми: битумна мушама, битумни керемиди</p> <p>34.5. Спазва технологията на покриване с метални листове, металокеремиди</p> <p>34.6. Изпълнява покриване на покривната конструкция със стъкло, поликарбонатни листове и други съвременни материали</p> <p>34.7. Изпълнява външно и вътрешно отводняване на покриви,</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	монтира улуци и водосточни тръби

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Учебните кабинети трябва да са оборудвани със: работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, екрани и стойки за окачване на табла, дъска за писане, други средства за обучение и дидактическа техника; учебни помагала - демонстрационни макети и модели; реални образци; онагледяващи табла; учебни видеофилми; съвременна мултимедийна техника - компютри, проектори и съответните програмни продукти за онагледяване.

5.2. Учебна работилница

В учебни работилници се провежда обучението по практика на професията. Необходимо е да бъдат оборудвани с машини и съоръжения, както и със съответни помагала съобразно усвояваната професия и специалности. Те трябва да осигуряват работни места за всички обучавани, както и едно работно място за обучаващия. Преди да бъдат допуснати в работилниците, обучаваните преминават задължителен инструктаж по ЗБУТ.

За правилното и безопасно протичане на учебно-производствения процес е необходимо да се обезпечи: индивидуален шкаф с инструменти за всеки обучаван; работно място за разполагане на инструменти и извършване на съответната дейност; цялостен комплект техническа документация; съблекалня за момчета и отделно за момичета; складови помещения, лични и колективни предпазни средства - очила, работно облекло, противопрахови маски.

Работилницата да бъде оборудвана с ръчни и електрически инструменти в зависимост от конкретната специалност, която ще я използва:

- универсални строителни инструменти: нивелир; хидравличен нивелир за пренасяне на ниво (нивелачен маркуч); лазерен нивелир, мастер, ъгъл строителен, отвес, рулетка, лопата, маламашка, мистрия, четка стоманена, клещи, отвертка, чук, трион, шпакла за почистване, бъркалка ръчна или универсална;
- инструменти за кофраж: триони, брадва, тес-ли, дървени чукове, комплект рендета, комплект длета, комплект отвертки, ключове, шестограми, клещи комбинирани, дърводелски пили, ножовка за профилно рязане, нитачка, гумен чук;
- инструменти за армировка и бетон: приспособления за ръчно изправяне на армировка, машини за ръчно огъване на армировка, специални клещи, ръчна или механизирани преса за рязане на стомана, ножица за рязане на ламарина; дървен чук; гумен чук; бетоносмесители, вибратори за уплътняване на бетона, машини за шлифване на бетона;
- зидарски инструменти: мастер трапецовиден, зидарски канап, канче, мистрия зидарска, зидарски чук, тесла, гумен чук, трион и ренде за газобетон, бъркалка за приготвяне на разтвора;
- инструменти за мазилки и шпакловки: маламашка, маламашка с гребен, мистрия за мазилки, мистрия за вътрешни и външни ъгли, мистрия триъгълна, мистрия шпакловъчна, мистрия за фугиране, пердашка - полиуретанова, от пенопласт или с каучук и гъба, пердашка зидарска с филц, пистолет за силикон, шпакла, шпакла гребен, шпакла бояджийска, каналокопател;
- инструменти за вътрешни и външни облицовки и настилки: професионална машина за рязане на фаянсови и теракотни плочки, писец за разчертаване на плочки, клещи резачки за фаянсови и теракотни плочки, резец за пробиване на отвори в плочки и тухли, ножовка волфрамова, чук гумен, маламашка с гребен за лепило,

шпакла за фугиране, пердашка с пореста гъба, цикла за премахване на стари фуги, ниво за редене на плочки, кръстачки, клинове, магнитни или пластмасови фиксатори за плочки, цикли за паркет и дюшеме, макетен нож, ренде за гипсокартон;

- бояджийски инструменти: валяци за боядисване, четка кръгла, четка плоска, четка баданарка, макетен нож, шпакла бояджийска, лента хартиена, лента PVC, четка за тапети, валяк за притискане, нож за тапети, ножици, приспособление за нанасяне на лепило върху тапети, маркираща линия, шпакла за сваляне на тапети и боя, шлайф ръчен, шкурка, бояджийски пистолет, бояджийска помпа;

- строително дърводелство: триони, брадва, тесли, дървени чукове, комплект рендета, комплект длета, комплект отвертки, ключове, шестограми, клещи комбинирани, дърводелски пили, ножовка за профилно рязане, пистолети за нагнетяване на силикон;

- строително тенекеджийство: ножица за рязане на ламарина, поялник, чук, клещи, гумен чук, нитачка с нитове;

- покриви: триони, брадва, тесли, дървени чукове, комплект рендета, комплект длета, комплект отвертки, ключове, шестограми, клещи комбинирани, дърводелски пили, ножовка за профилно рязане, четки, валяци, маламашка с гребен за лепило, гумен чук, пистолети за нагнетяване на силикон;

- електроинструменти: ударна бормашина, къртач, перфоратор, винтоверт, ъглошлифовъчна машина, полираща машина, машина за шлифоване на бетон, фреза за канали, ножов трион, рендета, циркулярен трион, шанцова ножица за ламарина, пистолет за горещ въздух, акумулаторна отвертка, акумулаторен гайковерт.

6. Изисквания към обучаващите

Професионалната подготовка по професията „Строител“ се извършва от лица с образователно-квалификационна степен „магистър“, „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Архитектура, строителство и геодезия“ от област на висше образование „Технически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), и съответстващи на учебните предмети (модули) от задължителната професионална подготовка.